

MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

es de l'Ebre

de l'Ebre, que enguany celebra la seua tercera edició. Ideada i promoguda des de les Terres de l'Ebre, un dels seus directors, el tortosí Oriol Gracià, va assegurar durant la inauguració que "la memòria democràtica és un dels pilars de qualsevol societat democràtica", i va destacar la voluntat de difondre-la i donar-la a conèixer també a través de les arts cinematogràfiques.

La projecció que va inaugurar el certamen va ser *La llibreta del doctor Gras*, una pel·lícula documental obra de la productora Ventdedalt, formada per Júlia Albacar i David Barreda, i que ha estat també codirigida pel periodista de Flix Andreu Prunera. El documental explica la història de la fossa del mas de Santa Magdalena -a Móra d'Ebre-, que ha estat la més gran que s'ha obert mai a Catalunya. La preestrena va tenir lloc a l'església del Poble Vell de Corbera d'Ebre, que es va omplir per a l'ocasió. A més, l'esdeveniment va comptar amb l'exposició de les set llibretes del doctor Miquel Gras i Artero, uns documents en què este cirurgià de l'exèrcit republicà inscriví els soldats que intervinia als hospitals de campanya de la Batalla de l'Ebre i les cures que els aplicava, i que han estat una pista clau en la identificació de l'hospital de campanya i la fossa de Santa Magdalena a Móra d'Ebre.

La mostra també va projectar dissabte la pel·lícula *Terra Remoguda*, en este cas, al teatre La Llanterna, de Móra d'Ebre. Es tracta d'un llarg-

La mostra Front projecta sis pel·lícules centrades en la memòria històrica

metratge que tracta sobre els efectes devastadors de la guerra dels Balcans a l'entorn de la regió de Srebrenica, a Bòsnia.

D'altra banda, el documental *Les Vides de la Pastora*, dirigit per Josep Guerrero, es va estrenar el passat diumenge als Reguers. És el resultat de diversos anys de faena que revisen i complementen els anteriors productes audiovisuals sobre la figura del mític maqui la Pastora i desmunten, com ja han fet algunes obres i historiadors, alguns dels mites i les fal·làcies que van córrer sobre el personatge durant les dècades en què era considerat pel franquisme un enemic públic de primera magnitud. La pel·lícula esdevé un viatge pausat de 63 minuts, fonamentat en els moments més significatius de la seua vida -entre imatges dels paisatges feréstecs que van esdevenir la seua llar, per la vida de l'enigmàtic i contradictori maqui Forencio Pla Meseguer, la Pastora, que fins a la seua incorporació a la guerrilla antifranquista va viure i vestir com una dona perquè els seus pares el van batejar com a tal, amb el nom de Teresa, arran d'una malformació genital que feia dubtar sobre el sexe. Un metge rural actual de la comarca

Presentació del llibre 'La Petjada del Rubio, l'últim company de la Pastora' del periodista Òscar Meseguer. CEDIDA

dels Ports, precisament, és una de les veus conductores del documental i recorda que, si ara fos, a Florencio se li podrien fer les proves pertinents per a determinar-ne el sexe i els matisos del seu cas, considerat posteriorment, ja quan va entrar a la presó l'any 1960, com de pseudohermafroditisme masculí. Ell era i es va sentir sempre un home. Ser batejat com a dona li va marcar la vida. "Si no fos per això, o si la Guàrdia Civil no hagués torturat i matat el seu amo, segurament mai s'hauria incorporat al maquis", reflexiona un veí de Vallibona, d'on era la Pastora, el testimoni del qual esdevé també un dels fils del documental, produït per Producciones Televisivas Mecomyls i Amunt-tesport SL, amb el suport de l'Institut Valencià de Cultura.

La cinta ofereix un treball molt selectiu de les veus que parlen de les vides de la Pastora. El trànsit de Teresa a Florencio, de pastor a guerri-

ller, s'engrana amb la història i amb el recent procés d'exhumació de les restes, als Reguers, de qui va ser el seu darrer company de batalles, Francisco Serrano 'el Rubio', quan tots dos van decidir desertar de la guerrilla. Per això, en la mesura en què el director del SETMANARI L'EBRE, Òscar Meseguer, va impulsar el procés per a trobar el lloc on havia estat enterrat i identificar-ne les restes, el periodista esdevé també una de les fonts del documental, per a abordar un cas concret de masover durament reprimat -Serrano- que, com la Pastora, es convertí en un guerriller autòcton. El context històric l'aporta, sobretot, l'historiador Raúl González Devís, i la proximitat i la reivindicació més sentida de Florencio, la seua neboda neta, Elena Solanas, i la mare d'esta, que guarda un gran record de la seua tieta. La visió emocional de Serrano la dona la seua filla gran, Lidia, que

va morir poc després de recuperar les restes del seu pare, però que abans va atendre l'equip del documental. El que no ha pogut aconseguir la productora, com tampoc altres investigadors que ho han intentat, ha estat el testimoni de la família Vinuesa, que és qui va acollir Florencio a Olocau (Camp de Túria) quan este va sortir de la presó, durant els darrers anys de la seua vida, ja que ell no va voler tornar a Vallibona -es diu, al documental- sembla que per temor a no perjudicar la família que li quedava.

L'estrena va ser tot un èxit, amb uns 200 assistents a la projecció, que es va fer a la pista d'estiu dels Reguers, i va rebre el reconeixement molt majoritari del públic. Al matí, també en el marc del Festival Front, s'havia fet tot just la presentació del llibre d'Òscar Meseguer *La Petjada del Rubio, l'últim company de la Pastora*, que biografia Francisco Serrano i que també va comptar amb una gran assistència d'interessats en el fenomen maqui, en general, i en esta parella de guerrillers, en particular.

Este proper cap de setmana, la mostra Front es desplaça a Flix, on divendres es projectarà la pel·lícula *Mr. Kaplan* i hi haurà una taula rodona al voltant dels nazis exiliats a Catalunya, en què intervinen l'historiador i exalcalde de Flix, Pere Muñoz, i el periodista Toni Orensanz. Dissabte, a la Sénia, es projectarà *Retorn a Reims*, i hi haurà una taula rodona al voltant de l'exili. Finalment, el certamen acabarà diumenge, a Campredó, amb la projecció de la pel·lícula *La Metral·la*. Hi intervinen els actors Joan Pera, Roger Pera i l'actriu Mercè Pons; i, tot seguit, hi haurà un ball d'envelat amb música dels anys trenta. ■